

شماره چاپ: ۱۱۴۴

شماره ثبت: ۴۹۱

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۳/۵/۲۹

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر
و ارتقای نظام مالی کشور»
(ماده (۲۸) الحاقی)

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۱۳۸۸۹-۵

دی ماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	..... مقدمه
۲	..... ۱. بند «الف» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۵	..... ۲. بند «ب» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۷	..... ۳. بند «پ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۸	..... ۴. بند «ت» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۰	..... ۵. بند «ث» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۲	..... ۶. بند «ج» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۴	..... ۷. بند «چ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۵	..... ۸. بند «ح» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۷	..... ۹. بند «خ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه
۱۸	..... منابع و مأخذ

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»
(ماده (۲۸) الحاقی)

مقدمه

هرچند تصویب مجموعه‌ای از احکام متنوع و متعدد که بخش عمده‌ای از قوانین و مقررات کشور را اصلاح و نسخ نماید می‌تواند به پیچیدگی قوانین در کشور افزوده و موجب مشکلاتی برای مخاطبان قانون و فعالان اقتصادی شود با این حال به موجب شرایط کنونی اقتصاد کشور و ضرورت حمایت از تولید و تولیدکننده، به جای اصلاح یک به یک قوانین مربوط، بررسی مجموعه‌ای از احکام در قالب لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و مواد الحاقی آن در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است.

ماده (۲۸) الحاقی نیز جزء همین موارد است که در ۹ بند «الف» تا «خ»، پیشنهادهایی در خصوص اصلاح نظام ثبت سفارش کالاهای وارداتی تولیدکنندگان، کاهش میزان تضامین واحدهای تولیدی، تسهیل انتقال کالا به انبار تولیدکننده، تسریع در استرداد حقوق ورودی تولیدکنندگان، اجازه ترخیص با حداقل اسناد، ایجاد پنجره واحد در امور گمرکی در امر تجارت خارجی، حذف سپرده برای پیگیری پرونده صاحبان کالا در کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر گمرکی، تعیین حقوق ورودی قطعات برخی محصولات تولیدی براساس درصد ساخت داخل و تسهیل تشریفات واردات کالاهای دارای استاندارد اجباری را مدنظر قرار داده است.

هرچند تمامی موارد فوق در راستای حمایت از تولید و رفع موانع پیش‌رو محسوب می‌شوند با این حال در بررسی و تصویب برخی از این پیشنهادها باید به فضای فعلی کشور که با مشکلات متعددی از جمله محدودیت ارزی و وجود اقتصاد زیرزمینی گسترده روبرو بوده توجه ویژه کرد زیرا در این شرایط شفاف‌سازی ارتباط مالی بین صاحبان کالا، منابع ارزی بانک و کالای وارده توسط گمرک از اهمیت بسزایی در تنظیم بازار و ورود کالاهای اساسی موردنیاز کشور برخوردار است.

۱. بند «الف» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

الف) ثبت سفارش موضوع ماده (۸) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۱ برای مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره‌برداری حذف می‌گردد. تبصره - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است گزارش آماری میزان کالاهای وارده موضوع این ماده را به صورت ماهانه به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نماید.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. در ماده (۸) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۱ به موضوع ثبت سفارش اشاره‌ای نشده و احتمالاً منظور از این حکم ماده (۸) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ است.

۲. در شرایط کنونی با توجه به محدودیت‌های ارزی کشور، تخصیص ارز مبادله‌ای به تمامی واردکنندگان (اعم از تولیدکنندگان و بازرگانان) صرفاً از طریق پرتال ارزی و مبتنی بر ثبت سفارش صورت می‌پذیرد، لذا در صورت حذف ثبت سفارش برای واحدهای تولیدی، روند تأمین ارز تولیدکنندگان قطعاً با مشکلاتی مواجه خواهد شد.

۳. تردیدی نیست که در شرایط کنونی تمامی نیاز وارداتی کشور از طریق ارز مبادله‌ای قابل تأمین نیست و بخشی از واردکنندگان، واردات خود را از طریق ارز متقاضی (ارز بازار آزاد) انجام می‌دهند. ثبت سفارش در حال حاضر تنها ابزار کنترلی دولت برای تخصیص و یا عدم تخصیص ارز مبادله‌ای است و در صورت حذف آن ایجاد تعادل میان ارز موجود در کشور و تأمین کالاهای وارداتی ضروری امکان‌پذیر نخواهد بود. برای مثال اگر بنا باشد بدون ضابطه مشخص برای مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره‌برداری ارز تخصیص داده شود تنها پتروشیمی‌ها، صنعت خودروسازی و صنایع فولادی و وابسته به آن بخش عمده‌ای از ارز مبادله‌ای را به خود اختصاص داده و واردات مواد اولیه سایر صنایع با مشکلات ارزی جدی مواجه خواهند شد.

۴. یکی از مشکلات کشور در نوسانات ارزی سال ۱۳۹۱، محدودیت امکان کنترل و نظارت و پاسخگویی درخصوص میزان ارز اعطایی به کالاهای مختلف بود که موجب ورود برخی کالاهای غیرضرور به کشور با ارز مرجع و مبادله‌ای و عدم امکان ارائه گزارش‌های دقیق به نهادهای نظارتی نیز شد. در حال حاضر با توجه به گروه‌بندی کالایی توسط وزارتخانه تخصصی نیاز کشور به کالاهای مختلف تعیین و بر همین اساس بانک مرکزی ارز موردنیاز را از طریق بانک‌های عامل به واردکننده تخصیص می‌دهد. این امر موجب رصد ارز تخصیص یافته و اطمینان از ورود کالای موردنیاز به کشور از طریق گمرکات می‌شود در حالی که قبل از ایجاد پرتال ارزی، امکان نظارت کامل و کنترل ارز تخصیصی توسط بانک‌های عامل به واردکنندگان وجود نداشت. هم‌اکنون پرتال ارزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت اطلاعات و بانک مرکزی به‌منظور پشت سر گذاشتن بحران‌های ارزی و ایجاد شرایط مناسب برای تأمین ارز واردکنندگان ایجاد شده و به‌نظر می‌رسد مناسب است

که خللی در چرخه اطلاعات اقتصادی زنجیره واردات کالا وارد نشود.

۵. واردات برخی مواد اولیه و کالاها که مجاز مشروط می‌باشند، نیازمند اخذ مجوز ورود، مجوز تخصیص ارز یا گواهی استاندارد و یا سایر مجوزهای مشابه از دستگاه‌های مربوطه می‌باشد، همگی این مجوزها در زمان ثبت سفارش بررسی و ابلاغ می‌گردند، لذا با حذف ثبت سفارش، تولیدکنندگان در زمان تخصیص ارز، اخذ مجوز ترخیص کالا و رفع تعهد ارزی، دچار مشکلاتی خواهند شد.

۶. برخی از مواد اولیه و کالاها دارای کاربردهای چندگانه (تولیدی و غیرتولیدی) هستند، با حذف ثبت سفارش برای مواد اولیه و کالاهای واحدهای تولیدی، سوءاستفاده‌کنندگان، اقدام به وارد کردن کالاهای خود در پوشش تولیدکنندگان خواهند کرد که منجر به متضرر شدن سایر بازرگانان حقیقی و همچنین تضعیف تولیدکنندگان داخلی کالاهای مذکور خواهد شد.

۷. در صورت تصویب این بند باید کمیته‌ای در وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل تا نسبت به شناسایی مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی اقدام کند که همین امر می‌تواند باعث بوروکراسی اداری شده و با هدف این بند در تعارض است.

۸. با حذف ثبت سفارش برای واحدهای تولیدی، نیم در هزار مبلغ ثبت سفارش که جزء درآمدهای سازمان توسعه تجارت است، کاهش می‌یابد. این درآمد عمده‌تاً جهت تأمین منابع مالی طرح‌های تشویق و توسعه صادرات مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین این پیشنهاد دارای بار مالی بوده و الحاق آن توسط مجلس شورای اسلامی به لایحه دولت می‌تواند مغایر با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی باشد.

پیشنهاد: حذف بند «الف» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه.

۲. بند «ب» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

ب) گمرک جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ نماید تا کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی را حداکثر با اخذ یک برابر حقوق ورودی به صورت تضمین از مبادی ورودی ترانزیت و به انبار صاحب کالا بدون اخذ نظر بانک منتقل و پلمپ نماید.

واحدهای تولیدی می‌توانند ظرف مهلت‌های مقرر در قانون و آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی کالای خود را به نزدیک‌ترین گمرک محل با همان تضمین اولیه به دفعات اظهار و ترخیص نمایند.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران تا یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. با توجه به اینکه در حال حاضر تضامین متعددی از قبیل تضمین ترانزیت، تضمین حسن انجام کار، تضمین حقوق ورودی و ... از واردکننده اخذ می‌شود بنابراین در جهت رفع موانع تولید می‌توان تعداد این تضامین را کاهش داده و تضمینی حداکثر معادل یک برابر حقوق ورودی از واردکننده دریافت کرد.

۲. هم‌اکنون نیز امکان انتقال کالای گمرک نشده به انبارهای اختصاصی صاحب کالا به شرط اینکه انبار مذکور پلمپ شده و زیرکلید گمرک باشد وجود دارد و این حکم می‌تواند موجب ایجاد تسهیلاتی برای تولیدکنندگان شود. البته تشریفات و آیین‌نامه این موضوع باید به نحوی تنظیم شود که زمینه قاچاق کالا فراهم نشود زیرا واردکننده با ارائه تضمینی معادل حقوق ورودی، کالا را بدون انجام تشریفات لازم (اخذ مجوزها و رعایت استانداردها) از اماکن گمرکی خارج و به انبارهای موردنظر خود منتقل می‌نماید و در صورت وقوع و احراز قاچاق، تضمین لازم برای اخذ جریمه تا ۳ برابر ارزش کالا

وجود نخواهد داشت. البته باید به این موضوع نیز توجه کرد که این کالاها متعلق به واحدهای تولیدی بوده و با توجه به سرمایه ثابت واحد تولیدی احتمال این موارد اندک است و در صورت وقوع نیز می‌توان از دیگر وثایق واحد تولیدی استفاده نمود.

۳. هرچند در برخی موارد به واسطه استفاده واردکننده و تولیدکننده از اعتبارات و منابع ارزی نظام بانکی، بانک‌های عامل به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم ادعای مالکیت کالا را دارند ولی باید به این نکته توجه نمود که اولاً نظام بانکی وثایق لازم برای ضمانت منابع اعطایی را از صاحب کالا دریافت کرده و ثانیاً هم‌اکنون نیز در صورت مشخص بودن مقصد بارنامه امکان ترانزیت داخلی کالا بدون نظر بانک براساس مقررات گمرکی فراهم است. با این حال در هر صورت ترخیص کالا باید با رعایت مقررات مربوط و اخذ نظر و مجوز بانک باشد.

۴. تصویب دستورالعمل اجرایی این بند صرفاً با نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند موجب بروز مشکلاتی شده و مناسب است از نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی نیز استفاده و آیین‌نامه اجرایی مربوط را به تصویب هیئت وزیران رساند.

پیشنهاد: عودت بند «ب» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه به‌منظور اصلاح به شرح ذیل:

«ب) گمرک جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ نماید تا کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی را حداکثر با اخذ یک برابر حقوق ورودی به صورت تضمین از مبادی ورودی ترانزیت و به انبار صاحب کالا بدون اخذ نظر بانک منتقل و پلمپ نماید.

تبصره «۱»- واحدهای تولیدی می‌توانند ظرف مهلت‌های مقرر در قانون و آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی کالای خود را به نزدیک‌ترین گمرک محل با همان تضمین اولیه به دفعات اظهار و با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه و اخذ مجوز بانک ترخیص نمایند.

تبصره «۲»- آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و تا یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

۳. بند «پ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

پ) به‌منظور تسریع در استرداد حقوق ورودی به گمرک اجازه داده می‌شود، حقوق ورودی اخذ شده از عین مواد، قطعات و کالاهای مصرفی خارجی وارداتی مصرف شده در تولید، تکمیل و یا بسته‌بندی کالاهای صادر شده را با رعایت قانون امور گمرکی، از محل درآمدهای جاری مسترد نماید.

نکات و ابهامات مطروحه

این پیشنهاد می‌تواند به تسریع وصول مطالبات تولیدکنندگان از گمرک در استرداد حقوق ورودی کمک کرده و مثبت ارزیابی می‌شود.

پیشنهاد: تأیید و تصویب بند «پ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه.

۴. بند «ت» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

ت) به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، کالاهای وارده را با شرایط زیر ترخیص نماید:

۱. با حداقل اسناد و تعهد ارائه اصل اسناد ظرف سه ماه و با رعایت سایر مقررات
  ۲. با اخذ ضمانت‌نامه بانکی، بیمه‌نامه، هرگونه اوراق بهادار و یا نگهداری بخشی از کالا و اموال و سایر وثائق و تضمین‌های معتبر به تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران برای حداکثر به مدت یک‌سال برای حقوق ورودی
  ۳. کالاهای وارده را که یکبار مجوز سازمان ملی استاندارد دریافت کرده باشند در موارد بعدی (همان کالا با همان مشخصات) با تأیید سازمان مذکور بدون نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد و با رعایت سایر مقررات
- تبصره -** آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران تا یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. امکان ترخیص کالا با حداقل اسناد، هم‌اکنون با تأیید بالاترین مقام دستگاه برای بخش دولتی قابل انجام است و این امر به نوعی تبعیض در رفتار یکسان میان بخش دولتی و غیردولتی و مغایر با سیاست‌های ابلاغی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی است که با حکم این ماده می‌تواند اصلاح و به تسهیل واردات در موارد فوری و ضروری توسط بخش خصوصی منجر شود.
۲. با توجه به بند «۱» مصوبه، به‌منظور اطمینان از اصالت حداقل اسناد دریافتی، می‌توان این اسناد را به موارد مندرج در پرتال ارزی محدود کرد تا ضمن ارائه تسهیلاتی به واردکنندگان، از هرگونه سوءاستفاده جلوگیری نمود.

۳. با توجه به بند «۲»، گمرک به‌عنوان دستگاه مجری قانون، می‌تواند به تشخیص خود، هر گونه تضمینی را از بازرگان دریافت نماید تفویض این اختیار به گمرک می‌تواند منجر به بروز مشکلاتی در وصول حقوق دولت و ایجاد مطالبات معوق گمرکی شود. زیرا برخی از تضامین اعطایی قابل وصول نیستند و یا وصول آنها مستلزم صرف هزینه بالایی است.

۴. با توجه به بند «۳»، چنانچه کالای مشخصی توسط یک بازرگان با اخذ مجوز استاندارد وارد کشور شود، سایر بازرگانان نیز می‌توانند آن کالا را بدون اخذ مجوز استاندارد وارد نمایند، این در حالی است که سازمان ملی استاندارد، مجوز را به یک بازرگان مشخص اعطا می‌نماید و بازرگان مذکور در قبال سلامت کالای وارداتی مسئول است. تصویب این بند، بخشی از نظام کنترلی سازمان ملی استاندارد را دچار خدشه می‌کند که در کالاهای سلامت‌محور و ایمنی‌محور بسیار خطرناک است و چنانچه این آسیب در بیوتورویسم بروز نماید می‌تواند منجر به بحران‌های سیاسی و امنیتی در کشور گردد.

۵. تصویب دستورالعمل اجرایی این بند صرفاً با نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند موجب بروز مشکلاتی شده و مناسب است از نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی نیز استفاده و آیین‌نامه اجرایی مربوط را به تصویب هیئت وزیران رساند.

پیشنهاد: عودت بند «ت» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه به منظور اصلاح به شرح ذیل:

«ت» به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، کالاهای وارده

را با شرایط زیر ترخیص نماید:

۱. با حداقل اسناد مندرج در پرتال ارزی و تعهد ارائه اصل اسناد ظرف

سه ماه و با رعایت سایر مقررات

۲. با اخذ ضمانت‌نامه بانکی، بیمه‌نامه، هرگونه اوراق بهادار و یا در صورت

امکان نگهداری بخشی از کالا و اموال به مدت یک‌سال برای حقوق ورودی

۳. کالاهای وارده را که یکبار مجوز سازمان ملی استاندارد دریافت کرده

باشند در موارد بعدی (همان کالا با همان مشخصات و همان شخص واردکننده)

بدون نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد و با رعایت سایر مقررات

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و

دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) با همکاری وزارت صنعت، معدن و

تجارت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان ملی استاندارد تهیه و تا

یک‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

۵. بند «ث» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

ث) ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده

(۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب

۱۳۸۲/۵/۲۶ - به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«ورود موقت مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه

بهره‌برداری جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی در حکم کالای مجاز تلقی و

میزان تضمین برای ترخیص موقت کالاهای مزبور صرفاً معادل حقوق ورودی و سایر مبالغ

متعلق به ورود قطعی خواهد بود.

تبصره - چنانچه این‌گونه کالاها توسط سایر اشخاص غیر از واحدهای تولیدی نیز با ارائه قرارداد با واحدهای تولیدی جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امورگمرکی وارد شود نیز مشمول حکم این بند خواهد بود».

نکات و ابهامات مطروحه

۱. مجاز تلقی نمودن همه مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی، می‌تواند موجب ایراداتی شود زیرا برخی از مواد اولیه می‌تواند مجاز مشروط و یا حتی ممنوعه باشند، بنابراین تصمیم‌گیری در این خصوص به صورت کلی میسر نیست.
۲. تبصره این بند موجب می‌شود سوءاستفاده‌کنندگان با استناد به یک برگه قرارداد که مکانیسم اصالت‌سنجی مناسبی در کشور ندارد، واردات خود را در پوشش تولیدکنندگان انجام دهند. با توجه به اینکه این اجازه برای ورود موقت بوده و تضامین حداقلی برای آن پیشنهاد شده است، عملاً منجر به مفسده و در نهایت آسیب به بازرگانان و تولیدکنندگان واقعی خواهد شد.

پیشنهاد: عودت بند «ث» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه به منظور اصلاح به شرح ذیل:

ث) ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ - به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«میزان تضمین برای ترخیص موقت مواد اولیه و کالاهای مجاز و مجاز

مشروط متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره‌برداری

جهت پردازش مطابق ماده (۵۱) قانون امور گمرکی، صرفاً معادل حقوق ورودی و سایر مبالغ متعلق به ورود قطعی خواهد بود».

۶. بند «ج» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

ج) مسئول ایجاد پنجره واحد موضوع ماده (۷) قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۳ در امور گمرکی در امر تجارت خارجی گمرک جمهوری اسلامی ایران بوده و دستگاه‌های صادرکننده مجوز در امر صادرات و واردات و ترانزیت موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون نمایندگان تام‌الاختیار خود را در گمرکات کشور (با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران) مستقر و نسبت به صدور مجوزهای مربوطه از طریق الکترونیکی اقدام نمایند.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. تردیدی نیست که گمرک جمهوری اسلامی ایران به عنوان سازمان مستقر در مبادی ورودی و خروجی می‌باید برای انجام عملیات گمرکی و ارائه خدمات به مشتریان و تعامل سیستماتیک و نظام‌مند با سازمان‌های همکار دارای یک سیستم الکترونیکی و پنجره واحد فعالیت‌های گمرکی باشد. با این حال این امر به معنای تداخل آن با پنجره واحد تجارت خارجی که متولی آن وزارت صنعت، معدن و تجارت است، نمی‌باشد. بدیهی است بسیاری از اطلاعات از جمله مسائل مربوط به ارز موردنیاز واردات توسط سامانه‌های مربوط از جمله پرتال ارزی و یا سامانه مجوزها توسط دستگاه‌های تخصصی تهیه و برای استفاده در اختیار گمرک جمهوری اسلامی ایران قرار خواهد گرفت.
۲. با توجه به نکته فوق، استقرار نمایندگان دستگاه‌ها در گمرکات کشور نباید به معنای

تهیه مجوزها و ورود اطلاعات ایشان در پنجره واحد گمرک باشد بلکه این سازمان‌ها در راستای حفظ استقلال عملیاتی و اطلاعاتی باید مجوزهای مربوط را در سامانه مربوط به خود تهیه و امکان استفاده و ارسال این موارد به پنجره واحد گمرک را فراهم سازند.

پیشنهاد

عودت بند «ج» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه به منظور اصلاح به شرح ذیل:

«ج» گمرک جمهوری اسلامی ایران، مسئول ایجاد پنجره واحد فعالیت‌های گمرکی در گمرکات اجرایی است و دستگاه‌های صادرکننده مجوز در امر صادرات و واردات و ترانزیت موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون کلیه اطلاعات موردنیاز گمرک جمهوری اسلامی ایران در راستای ارائه خدمات به مشتریان را از طریق سامانه‌های مربوط در اختیار پنجره واحد فعالیت‌های گمرکی قرار دهند و حسب مورد در صورت نیاز به ارائه خدمات حضوری با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران، نمایندگان تام‌الاختیار خود را در گمرکات کشور مستقر و نسبت به ارائه اطلاعات از طریق الکترونیکی اقدام نمایند.»

۷. بند «چ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

چ) به‌منظور کاهش مراحل طی پرونده، در کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر حق رسیدگی موضوع تبصره «۵» ماده (۱۴۴) و تبصره «۲» ماده (۱۴۶) قانون امور گمرکی حذف می‌گردد.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. تبصره «۵» ماده (۱۴۴) و تبصره «۲» ماده (۱۴۶) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ متضمن وصول سپرده حق رسیدگی به پرونده‌های اختلافی میان گمرک و صاحبان کالا است. مطابق این احکام در صورتی که رأی به نفع صاحب کالا باشد یا اینکه با درخواست صاحب کالا اختلاف به کمیسیون تجدیدنظر احاله شود و رأی کمیسیون فوق به نفع صاحب کالا باشد، مبلغ سپرده مسترد می‌گردد که این امر در عمل زمان و هزینه زیادی صرف می‌کند. بنابراین پیشنهاد شده است مبالغ مذکور که معادل نیم درصد و یک درصد مبلغ مورد اختلاف می‌باشند حذف گردند.

۲. حذف حق رسیدگی موضوع تبصره «۵» ماده (۱۴۴) و تبصره «۲» ماده (۱۴۶) قانون امور گمرکی، مراجعات صاحبان کالا به کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر را افزایش داده و با توجه شکل‌گیری صف پرونده‌ها، مراحل رسیدگی طولانی خواهد شد. به‌نظر می‌رسد، حق رسیدگی، یکی از عواملی است که مانع مراجعات بی‌مبنا به کمیسیون‌های مذکور می‌شود و با توجه به ازدیاد پرونده‌ها در صورت حذف نیم درصد و یک درصد مبلغ مورد اختلاف، زمان رسیدگی به پرونده‌هایی که واقعاً محق بوده و مستحق استرداد مبلغ مورد اختلاف می‌باشند طولانی خواهد شد.

پیشنهاد: حذف بند «چ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه.

۸. بند «ح» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

ح) حقوق ورودی قطعات وارده تلفن همراه، لوازم خانگی (اعم از برقی و غیربرقی)، وسایل برقی به استثنای خودرو و قطعات خودرو و صنایع فناوری پیشرفته (High Tech) نسبت به حقوق ورودی واردات کالای کامل (CBU) براساس درصد ساخت و یا مونتاژ کالا در داخل تعیین می‌گردد.

تبصره «۱» - جدول مربوط به میزان تسهیلات براساس درصد ساخت و یا مونتاژ کالا در داخل توسط کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان بخش صنعت و بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) تهیه و ابلاغ می‌گردد.

تبصره «۲» - به منظور استفاده از تسهیلات این بند رعایت مفاد ذیل ضروری است:

۱. تعیین درصد ساخت داخل و یا مونتاژ قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری معتبر از وزارت صنعت، معدن و تجارت و اعلام موضوع به گمرک.
۲. اعطای تسهیلات توسط گمرک ایران براساس مطابقت جدول مربوط به میزان تسهیلات با درصد ساخت و یا میزان مونتاژ اعلام شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت.
۳. اجزا و قطعات وارده توسط واحدهای جهت استفاده در ساخت کالاهای داخلی که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت فاقد ساخت داخل می‌باشد از بیست درصد (۲۰٪) حقوق ورودی متعلقه معاف می‌باشند.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. یکی از راهکارهای حمایت از تولیدکنندگان، تعیین نرخ تعرفه متناسب میان قطعات منفصله و کالای نهایی است که برای مثال در فصل ۹۸ جداول پیوست آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات حقوق ورودی قطعات مربوط به خودرو سواری متناسب با میزان تولید داخل تدوین و مورد اجرا قرار گرفته است. با توجه به موضوع فوق، این امر به عنوان یکی از مطالبات سایر تولیدکنندگان از جمله تولیدکنندگان تلفن همراه،

لوازم خانگی (اعم از برقی و غیربرقی)، وسایل برقی و صنایع دارای فناوری پیشرفته مطرح بوده که در این پیشنهاد به نوعی به مطالبه مطروحه توجه شده است.

۲. اصلی‌ترین مشکل مربوط به این بند به حوزه اجرای آن بازمی‌گردد. براساس نظر کارشناسان وزارت صنعت، معدن و تجارت، عمق ساخت همه کالاها یکسان نبوده و تشخیص آن نیز در اجرا بسیار مشکل است، همچنین با تصویب این بند باید فصول دیگری به جداول پیوست آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مربوط به قطعات منفصله تلفن همراه، لوازم خانگی (اعم از برقی و غیربرقی)، وسایل برقی و صنایع دارای فناوری پیشرفته که تعریف دقیقی نیز از این صنایع انجام نشده است، اضافه شود که در عمل به پیچیدگی اجرایی فرآیند تعیین و اعمال تعرفه واردات قطعات این کالاها خواهد افزود.

۳. شایان توجه است که عملیاتی شدن این حکم به قانون مصوب مجلس نیز احتیاجی نداشته و تعیین سود بازرگانی به صورت سالیانه در جداول پیوست آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات توسط کمیته دائمی ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات و تصویب هیئت وزیران انجام می‌شود.

پیشنهاد: حذف بند «ح» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه.

۹. بند «خ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه

خ) متن زیر جایگزین ماده (۳) قانون ارتقای کیفی خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی می‌گردد:

ماده (۳) - ورود محصولات کشاورزی و نهاده‌های دامی و تجهیزات و مواد غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی، ورود مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، دارویی و تجهیزات پزشکی، ورود تجهیزات مخابراتی، ورود مواد و محصولات پرتوزا، ورود تجهیزات و صنایع دفاعی و ورود سایر کالاهای نهایی صنعتی حسب مورد با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های ذی‌ربط و سازمان ملی استاندارد ایران توسط شورای عالی استاندارد تعیین و جهت اجرا به گمرک جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می‌گردد.

تبصره - از تاریخ تصویب این قانون ماده (۷) قانون دامپزشکی کشور - مصوب ۱۳۵۰/۳/۲۴ - و ماده (۱۶) قانون مواد خوردنی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی - مصوب ۱۳۶۴/۴/۲۲ - ماده (۱۶) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۳ - ماده (۱۱) قانون حفظ نباتات - مصوب ۱۳۶۴/۲/۱۲ - لغو می‌گردد.

نکات و ابهامات مطروحه

۱. هدف اصلی این بند، رفع مشکلات مربوط به ماده (۳) قانون ارتقای کیفی خودرو و سایر تولیدات صنعتی داخلی است که موجب تورم شدید کالاهای استاندارد اجباری و دوباره‌کاری و موازی‌کاری میان سازمان ملی استاندارد با دستگاه‌های تخصصی شده است و از این‌رو حکم پیشنهادی می‌تواند در تسهیل امر واردات کالاهای مورد نیاز در بخش تولید مؤثر باشد.

۲. در بررسی تبصره این بند باید به این نکته توجه کرد که لغو مواد فوق می‌تواند منجر به آثار قانونی بر بخش‌های مذکور بوده و تنها هدف پیشنهاددهندگان از لغو این احکام

قانونی، پرهیز از دوباره‌کاری در صدور استانداردهای تکراری و چندگانه در این حوزه است. از این رو می‌توان به جای نسخ صریح این مواد از ارائه احکامی مشخص در نسخ ضمنی آنها استفاده نمود.

پیشنهاد: عودت بند «خ» ماده (۲۸) الحاقی مصوب کمیسیون ویژه به منظور اصلاح به شرح ذیل:

«خ» از تاریخ تصویب این قانون در مورد کالاهای مشمول استاندارد اجباری که فهرست آنها صرفاً از طریق شورای عالی استاندارد تهیه و اعلام می‌شود نیازی به صدور مجوز از سایر دستگاه‌های مربوطه نمی‌باشد».

منابع و مآخذ

۱. گزارش کمیسیون مشترک در خصوص رسیدگی به لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، به شماره چاپ ۱۳۹۷، مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۲.
۲. مستندات ارائه شده در جلسات مشترک با سازمان‌های ذیربط، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۹، ۱۳۹۳/۱۰/۱۴ و ۱۳۹۳/۱۰/۱۷.

شماره مسلسل: ۵-۱۳۸۸۹

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» (ماده (۲۸) الحاقی)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازرگانی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: حسین هرورانی، سعید غلامی باغی

ناظر علمی: سعید غلامی باغی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

همکاران خارج از مرکز: —

اظهارنظرکنندگان خارج از مرکز: کارشناسان وزارت صنعت، معدن و تجارت، گمرک

جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی، اجا، سازمان ملی استاندارد

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. ثبت سفارش

۲. پنجره واحد

۳. پرتال ارزی

۴. استاندارد اجباری

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۳/۵/۲۹

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۳/۱۰/۲۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۱۰/۲۰